

Hr Tiit Riisalo
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Teie: 14.02.2024 nr MKM/24-0143/-1K

Meie: 12.03.2024 nr 1-7/33-2

Kemikaaliseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu

Esitasite kooskõlastamiseks kemikaaliseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu. Siseministeerium kooskõlastab eelnõu esitades järgmised märkused.

1. Eelnõu § 1 punktis 3 toodud kemikaaliseaduse (edaspidi *KemS*) § 15² näeb ette piiranguga lõhkeaine lähteaine kasutamise loa kontrollieseme ja kontrolli teostajad. Kõnesoleva sätte lõike 1 punkti 2 kohaselt antakse piiranguga lõhkeaine lähteaine kasutamise luba, kui taotleja ei ole karistatud esimese astme kuriteo, riigivastase süüteo või süüteo eest, mis pandi toime lõhkematerjali, pürotehnilist toodet, laskemoona, lõhkeseadeldist või tulirelva kasutades, või tema karistusandmed on karistusregistrist kustutatud.

Seletuskirjas on toodud: „*KarRS-i § 18 lõige 4 sätestab, et kui päringu teeb isik enda kohta või kui registrist päringu tegijaks on KarR-i § 19 lõikes 1 nimetatud isik (punkt 5 – valitsusasutusel ja kohaliku omavalitsuse asutusel seadusega või seaduse alusel antud õigusaktiga sätestatud ülesannete täitmiseks) või registri arhiivist päringu tegijaks on KarRS-i § 20 lõikes 1 nimetatud isik, märgitakse registri väljavõttes kõik KarRS §-s 12 nimetatud andmed. KarRS-i § 20 lg 1 punktis 9 sätestatud päringu väljavõtte väljastatakse sama paragrahvi lõikes 2¹ sätestatud korras.*“.

Märgime, et eelnõu ja seletuskirja koos lugedes jääb ebaselgeks, kas taotleja kohta karistusregistri arhiivis olevad andmed omavad loa väljastamise otsustamisel tähtsust või mitte. Eelnõust võib aru saada, et loa saamise eelduseks on asjaolu, et isikul ei ole karistust ehk andmed karistusregistris puuduvad. Karistusregistri seaduse (edaspidi *KarRegS*) § 5 lõike 1 kohaselt on registrisse kantud isiku karistusandmetel õiguslik tähendus **isiku karistatuse** ja kuriteo või väärteo korduvuse arvestamisel kuni andmete kustutamiseni. Lisaks, karistusregistri arhiivist andmete saamiseks peab õiguslik alus tulenema *KarRegS-i § 20 lõikest 1* ning nende õiguslik tähendus *KarRegS-i § 5 lõikest 2*. Kehtivas seaduses seda ei ole, samuti ei tehta vastavat muudatust eelnõuga. Tulenevalt eeltoodust palume selgitused seletuskirjas täiendavalt üle vaadata.

2. Eelnõu § 1 punktis 3 toodud *KemS-i § 15⁴* käsitab piiranguga lõhkeaine lähteaine kasutamise loa taotluse lahendamist ja kooskõlastamist. Lõige 1 näeb ette, et Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi *TTJA*) **lahendab** piiranguga lõhkeaine lähteaine kasutamise **loa taotluse 30 päeva jooksul** käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud **kooskõlastuse saamisest arvates**. Viidatud lõige 2 näeb ette, et TTJA edastab piiranguga lõhkeaine lähteaine kasutamise loa taotluse Politsei- ja Piirivalveametile (edaspidi *PPA*) ning Kaitsepolitseiametile (edaspidi *KAPO*), kes *KemS-i § 15² lõike 2* punktides 2 ja 3 sätestatud pädevuse piires kontrollivad ja

kooskõlastavad või jätavad piiranguga lõhkeaine lähteaine kasutamise loa taotluse **põhjendatult kooskõlastamata** 14 päeva jooksul dokumentide laekumise päevast arvates. Kui kooskõlastav asutus ei ole tähtaja jooksul piiranguga lõhkeaine lähteaine kasutamise loa taotlust kooskõlastanud ega taotlenud tähtaja pikendamist, loetakse taotlus vaikimisi kooskõlastatuks. Sama paragrahvi lõike 5 kohaselt teavitatakse piiranguga lõhkeaine lähteaine kasutamise loa andmisest keeldumise korral taotlejat keeldumise õiguslikust alusest. Piiranguga lõhkeaine lähteaine kasutamise loa andmisest keeldumise põhjust ega sellega seonduvat teavet, kui see seab ohtu avaliku korra või riigi julgeoleku kaitse, ei avaldata taotlejale ega muule isikule.

Seoses taotluse lahendamisega toome välja mõned kitsaskohad, millele võiks täiendavalt tähelepanu pöörata. Märgime, et lõike 1 sõnastus, mille kohaselt TTJA lahendab taotluse 30 päeva jooksul kooskõlastuse saamisest arvates, ei ole kõige õnnestunud. PPA ja KAPO võivad taotluse ka mitte kooskõlastada, aga taotlus tuleb TTJA-l ikkagi lahendada ja otsus taotlejale teatavaks teha. Näiteks lõhkematerajaliseaduse § 37 lõike 4 kohaselt otsustab TTJA loa andmise 10 tööpäeva jooksul **kõigi nõutavate dokumentide laekumise päevast arvates**.

Seletuskirjas selgitatakse: *Lõike 2 kohaselt edastab TTJA piiranguga lõhkeaine lähteaine kasutamise loa taotluse PPA-le ja KAPO-le, kes vastavalt § 15 lg 2 punktidele 2 ja 3 (avalik kord ja riigi julgeolek) kooskõlastavad või jätavad piiranguga lõhkeaine lähteaine taotluse põhjendatult kooskõlastamata 14 päeva jooksul dokumentide laekumise päevast arvates. Kui 14 päeva jooksul PPA ega KAPO taotlust ei kooskõlasta või ei edasta põhjendust, miks nad jätavad taotluse kooskõlastamata ega taotle tähtaja pikendamist, loetakse piiranguga lõhkeaine lähteaine kasutamise loa taotlus kooskõlastatuks ilma sellekohase erikinnitusega.*

Kuigi KemS-i § 15² lõike 2 tekstist see otseselt ei selgu, siis seletuskirjast nähtub, et PPA ja KAPO peavad taotluse kooskõlastamata jätmisel põhjendused saatma TTJA-le. Arvestades, et PPA ja KAPO kontrollivad avaliku korra või riigi julgeoleku kaitsega seonduvaid aspekte, võib näiteks kooskõlastamata jätmise põhjendus olla asutusesiseseks kasutamiseks või riigisaladuseks olev teave. Selleks, et eelnõuga kavandatud regulatsioon rakendajatele ühetaoline ja selge oleks, on vaja kokku leppida, kuidas sellist teavet TTJA-le edastatakse ja kuidas TTJA seda säilitab. Näiteks tekib küsimus sellest, kas PPA või KAPO peavad TTJA-le edastatavale teabele juurde märkima, kui tegemist on teabega, mille avaldamine seab ohtu avaliku korra või riigi julgeoleku kaitse (§ 15³ lg 5), või peavad PPA ja KAPO edastama TTJA-le põhjenduse üksnes juhul, kui seda on võimalik taotlejale avaldada ja muul juhul kirjutavad, et teavet ei ole võimalik § 15⁵ lõike 5 alusel avaldada?

Seletuskirjas võiks selgitada täpsemalt, kuidas eitava vastuse koostamine plaanitud on – tulenevalt KemS-i § 15⁵ lõikest 5 tuleb loa andmisest keeldumise korral teavitada taotlejat keeldumise õiguslikust alusest. Õiguslik alus on toodud sama §-i lõike 2 punktis 1 – ei ole täidetud KemS-i § 15² lõikes 1 loetletud tingimused. Palume selgitada, kas viidataksegi ainult sellele alusele või tuuakse ka PPA või KAPO põhjendus? Kui põhjendust ei tohi öelda, siis ilmselt kirjutatakse, et vastavalt KemS-i § 15⁵ lõikele 5 põhjendust ei avaldata, sest see seab ohtu avaliku korra või riigi julgeoleku. Näeme vajadust täiendada KemS-i § 15⁵ lõiget 5 ja sätestada, et **teavet ei avaldata ka siis, kui sellele kohaldub seaduses sätestatud juurdepääsupiirang**.

3. Seletuskirja lk 9 selgitatakse KemS-i §-s 15⁵ sätestatud loa andmisest keeldumisega seonduvat. Lõike 3 selgitustes öeldakse, et TTJA-l on **õigus keelduda** piiranguga lõhkeaine lähteaine kasutamise loa väljastamisest, kui ei ole täidetud KemS-i § 15² lõikes 1 nimetatud tingimused. Eelnõukohases sätte tekstis öeldakse, et TTJA **keeldub**. Palume viia eelnõu ja seletuskiri kõnesoleva sätte osas omavahel kooskõlla.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Lauri Läänemets
siseminister